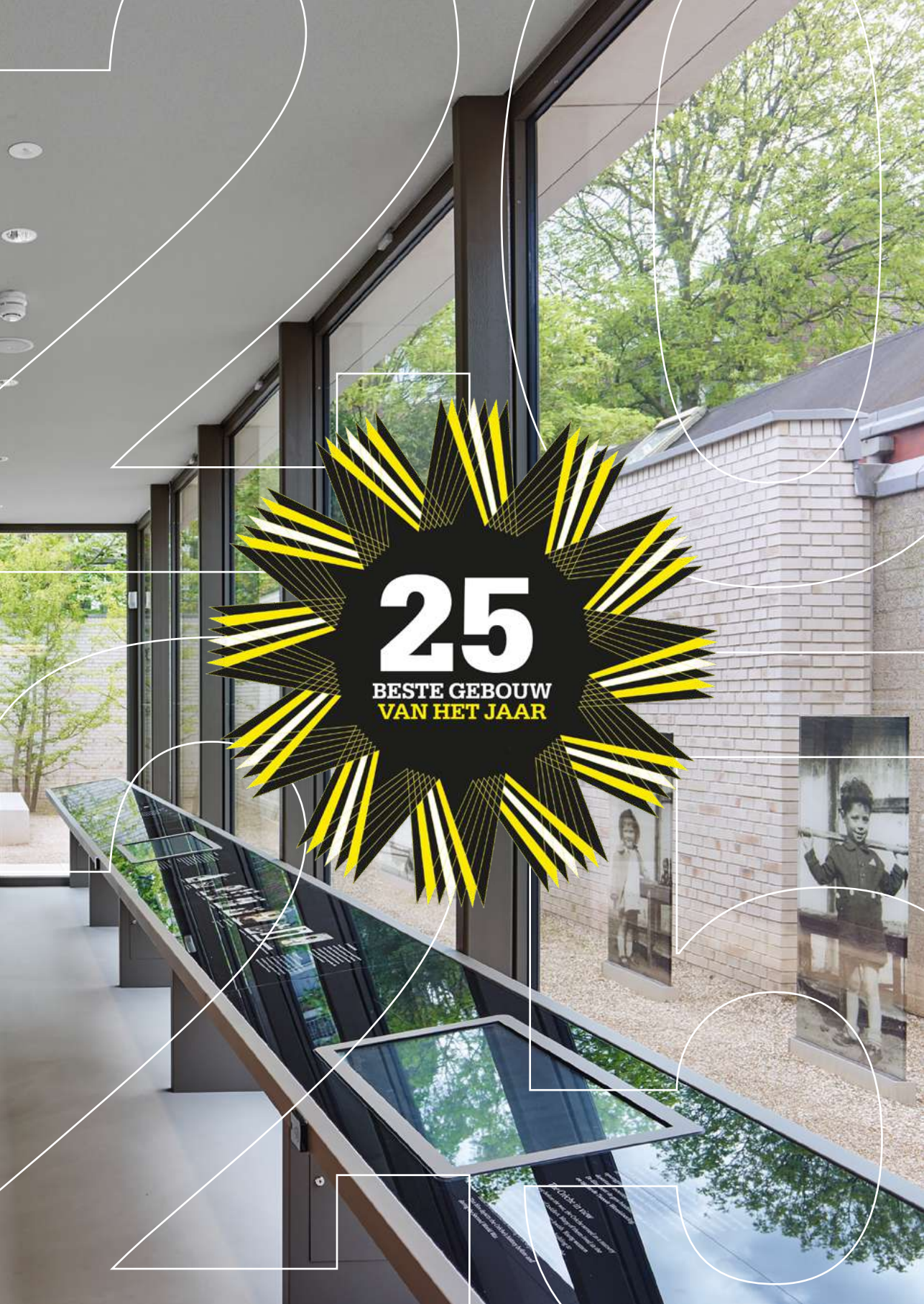

25

BESTE GEBOUW
VAN HET JAAR

BNA BESTE GEBOUW
VAN HET JAAR 2025

**Nationaal Holocaustmuseum,
Amsterdam**

PUBLIEKS
PRIJS

**Kantoor vol Afval,
Katwijk**

AANMOEDIGINGS
PRIJS

**Twee woongebouwen
in Hattem**

**Beaufort,
Zeist**

11

**EnergieHub050,
Groningen**

13

**Universitair
Centrum Psychiatrie,
Groningen**

15

**Netherlands American
Cemetery Visitors Centre,
Margraten**

17

Van liefde voor het gebouw naar liefde voor de leefomgeving

Bij het woord gebouw zien de meeste mensen een gebouwd object voor zich, bestaand uit muren en een dak. Maar gebouwen zijn veel meer dan dat, ziet de jury van de BNA Beste Gebouw van het Jaar. Ze vormen straten en pleinen - openbare ruimtes, waar gespeeld, gebuurt, gefeest en gedemonstreerd wordt. Constructies van steen en hout dragen gewicht, maar ook geschiedenis in zich; ze vormen onze cultuur en herinneringen. Gebouwen maken ruimte, maar nemen ook ruimte in, en de bouw draagt bij aan een groot deel van de afvalproductie en CO₂-uitstoot.

Het Beste Gebouw van het Jaar is een gebouw dat daarvan rekenschap geeft, en een antwoord geeft op de vraag van de opdrachtgever vanuit verantwoordelijkheid.

Klimaatverandering, woningnood, toenemende

polarisatie, afname van biodiversiteit; er spelen grote maatschappelijke kwesties, die allemaal te maken hebben met de manier waarop we de - schaarse - ruimte in ons land inrichten. Het aanpakken van een veelvoud aan problemen vraagt om slimme, gecombineerde oplossingen. Waarbij de kunst is om te werken met wat er al is aan gebouwen en materialen.

Nieuwbouw domineert

Met deze blik bekeek de jury de 72 ingezonden projecten, ingedeeld in 4 categorieën: Identiteit & Icoonwaarde, Stimulerende Omgevingen, Leefbaarheid & Sociale Cohesie en Particuliere Woonbeleving. Opvallend is dat ruim tweederde van de inzendingen nieuwbouwprojecten (waarvan een flink deel sloop-nieuwbouw) betreft; in voorgaande jaren betrof het merendeel renovaties en transformaties.

BNA BESTE GEBOUW VAN HET JAAR 2025

Nationaal Holocaustmuseum,
Amsterdam

Architectenbureau
Office Winhov
Opdrachtgever
Joods Cultureel Kwartier

Zorgvuldig uitgevoerd met gevoel voor de context

Het Nationaal Holocaustmuseum omvat twee gebouwen aan weerszijden van de Plantage Middenlaan in Amsterdam, met daartussen een tramhalte. De Hollandse Schouwburg, die in de oorlog werd gebruikt als verzamelplaats voor de deportatie voor Joden, en sinds 1961 in gebruik is als herdenkingsplek, is gerenoveerd. De voormalige Hervormde Kweekschool is getransformeerd in een museumgebouw. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden Joodse kinderen via de school - vanuit de naastgelegen crèche - geholpen om te vluchten. Dat gebeurde als de tram stopte, waardoor de bewakers voor de schouwburg het niet zagen. Deze geschiedenis is zichtbaar gemaakt in het museum. Daarnaast biedt het ruimte voor het vertellen van persoonlijke verhalen van Holocaustslachtoffers. De school, die na de oorlog tot kantoor was verbouwd, is weer herkenbaar gemaakt als zodanig. Zo zijn de kapconstructie en lokalenstructuur teruggebracht. Op de naastgelegen kavel is een markant entreegebouw gerealiseerd, met een lichte, opengewerkte baksteengevel.

De jury ziet dat dit een ingewikkeld project was, mede door het zware onderwerp, dat met begrip en gevoel voor de context zorgvuldig is uitgevoerd. De architecten van Office Winhov hebben goed gekeken naar de tijdslagen van de gebouwen, werkend met authentieke elementen, zoals de gevels en de zichtlijnen vanaf de straat. Los van de expositie, die aangrijpend is, laat het gebouw je de geschiedenis voelen, bijvoorbeeld in de aangebouwde erker, die uitkijkt op de tuinmuur naast de school. In het ontwerp was een voorstel opgenomen voor de openbare ruimte met de tramhalte, als verbindend element in het verhaal. Het is jammer dat het belang van deze ingreep niet gezien is; hier ligt nog een tweede project voor de gemeente en het Gemeentelijk Vervoersbedrijf.

plan is – divers als de projecten zijn – het beste uitgevoerd in zijn soort? Welke betekenis heeft het voor de plek, gebruikers en passanten, hoe kan het inspireren en de Nederlandse bouwcultuur verder brengen?

Eindberaad

Tijdens het eindberaad sprongen vier projecten eruit: het Universitair Centrum Psychiatrie, het Holocaustmuseum en het bezoekerspaviljoen op de Amerikaanse begraafplaats en Twee Woongebouwen in Hattem.

Aanmoedigingsprijs

Allereerst wil de jury de aanmoedigingsprijs geven voor Twee Woongebouwen in Hattem. Een project dat onderdeel is van een grotere maatschappelijke opgave, met krimpende winkelgebieden en een groeiende vraag naar woningen, die ruimte bieden aan mensen om te blijven wonen in hun stad. Bureau Groothuijse De Boer heeft de gebouwen buitengewoon goed in het historische stadje ingepast, de stijl en

vorm is eigen aan Hattem, dienstbaar aan de plek, maar met een hedendaagse inbreng en buitengewoon charmant. In een tijd van heel veel straatjes erbij hoopt de jury op heel veel lokale projectontwikkelaars en architecten die op deze manier aan de slag gaan. Daarbij ziet de jury het als een voorbeeld voor hoe jonge architecten kansen voor zichzelf kunnen creëren in hun eigen (voormalige) woonplaats. Een plek die ze goed kennen, en waar zij kleine opgaven kunnen aanpakken als springplank naar grotere opdrachten.

Van het Centrum Psychiatrie blijft de jury het warme gevoel bij, alsof je in een fijne hotelkamer verblijft.

Dienstbaar aan de plek

**PUBLIEKS
PRIJS**

INA
BESTE GEBOUW
VAN HET JAAR 2025

STIMULERENDE OMGEVINGEN

Kantoor vol Afval, Katwijk

Architectenbureau
Popma ter Steege Architecten
Opdrachtgever
Rijksvastgoedbedrijf

Met Kantoor vol Afval wil het Rijksvastgoedbedrijf een nieuwe, duurzame standaard stellen voor de renovatie van rijkskantoren. Het gebouw staat op het voormalige vliegveld Valkenburg, waar op termijn een woonwijk moet verrijzen. Tot die tijd worden de oude defensiegebouwen verhuurd, waarbij noodzakelijk onderhoud is aangegrepen om te experimenteren met circulaire renovatiemethoden. Popma ter Steege Architecten werkte zo veel mogelijk met elementen uit het bestaande pand, aangevuld met tweedehands en biobased materialen. Gedurende het ontwerpproces hebben de architecten met de betrokken aannemer het plan en 'geooogste' materialen op elkaar afgestemd. Stenen gangwanden zijn vervangen door glazen puien waardoor licht in het gebouw komt. De uitgezaagde bakstenen elementen zijn elders hergebruikt, inclusief gerecycled voegsel. Het schrootjesplafond is verzaagd, wit overgespoten en in de pantry hergebruikt. De verlichting en klimaatplafonds komen uit een donorkantoor.

De jury is onder de indruk van de doordachte 'collage-techniek' waarmee de ontwerpers, met veel aandacht voor grafiek en kleur, de verschillende materialen en ruimtes tot een aantrekkelijk geheel hebben gesmeed. Dit project toont het belang van een overheid die haar rol pakt bij het uitzetten van een duurzame koers. De jury denkt dat het experiment opschaalbaar is, al is deze aanpak nu nog 10% duurder dan standaard renoveren. Maar grondstoffen worden schaarser, en eisen aan duurzaamheid hoger. Bovendien levert deze aanpak architectonische meerwaarde op; het karakter van het pand is behouden, en verrijkt met verhalen van hergebruikte materialen, zoals de akoestische panelen uit het oude conservatorium in Den Haag.

Opschaalbaar experiment in circulair renoveren

De helft van de ingezonden projecten heeft een woonfunctie. Er zijn veel grote wooncomplexen opgeleverd, die veelal voortkomen uit tenders. De jury ziet in deze projecten een stapeling van ambities – verdichten, vergroenen, het creëren van gemeenschappen – die helaas niet altijd standhouden in de uitvoering. In de categorie Particuliere Woonbeleving vond de jury het moeilijk om onderscheidende projecten te vinden; in deze categorie zijn dit jaar geen projecten genomineerd. Verder viel op dat relatief weinig jonge bureaus projecten hebben ingezonden.

Opdrachtgeverschap

Een goed gebouw begint met goed opdrachtgeverschap. De opdrachtgever heeft een droom, een wens of vraag, de architect helpt om die scherp te krijgen, de wens te vertalen naar een ruimtelijk plan, de droom om te zetten in gebouwde werkelijkheid. Het samenspel tussen opdrachtgever en architect is cruciaal, ziet de jury. Bij projecten die positief

Samenspel tussen opdrachtgever en architect is cruciaal

naar voren komen, is er consistent en intensief samengewerkt tussen opdrachtgever en architect. De opdrachtgever had een heldere visie, maar stond open voor feedback, de architect stelde zich kritisch op en liet zich waar nodig bijsturen. In zo'n samenwerking kunnen partijen elkaar omhoogstuwten. Het omgekeerde zag de jury ook: bij projecten die teleurstelden, was de samenwerking suboptimaal verlopen.

Circulaire beweging

De jury merkt dat de noodzakelijk transitie van

**AANMOEDIGINGS
PRIJS**

INA
BESTE GEBOUW
VAN HET JAAR 2025

LEEFBAARHEID EN SOCIALE COHESIE

Twee woongebouwen in Hattem

Architectenbureau
**Groothuijse de Boer
Architecten**
Opdrachtgever
**Ontwikkelingsmaatschappij
Hattem B.V.**

**Slim
en precies
ingepast**

Twee woongebouwen in Hattem is een kleinschalig woningbouwproject dat staat voor een grotere binnenstedelijke opgave. In winkelgebieden komen door de opkomst van onlineshopping steeds meer panden leeg te staan. Hoe kun je die een nieuwe functie geven, zodat er weer leven op de ze plekken ontstaat?

Achter de hoofdwinkelstraat in Hattem kwam een (aangebouwd) winkelpand van de voormalige winkelketen Blokker vrij. Een lokale projectontwikkelaar zag kans om daar, door middel van sloop-nieuwbouw, negen huurwoningen te realiseren. Hij gaf het jonge bureau Groothuijse De Boer opdracht voor het ontwerp. De Boer is afkomstig uit Hattem. Aansluitend op de omringende bebouwing, plaatsten de architecten twee gemetselde blokken met oranje pannendaken aan een pleintje. Details als de zinken goten en brede, flesgroene voordeuren geven de gebouwen een eigen, hedendaags karakter. De architectuur is ingetogen en bouwt voor op de lokale traditie.

Een project dat 'helemaal op z'n plek' staat, aldus de jury: slim en precies ingepast, met een kwinkslag. In plaats van de beschikbare kavel met zo veel mogelijk vierkante meters vol te bouwen, is ervoor gekozen om twee compacte blokken aan een luw straatje te bouwen; een gouden greep. Lof is er ook voor de keus van de opdrachtgever om met een beginnend bureau te werken en woningen te maken voor mensen met een bescheiden beurs. Het project biedt starters en jongeren de kans om in de stad te blijven wonen.

traditioneel, lineair bouwen naar circulariteit langzaam op gang komt. Hergebruikte en biobased materialen worden steeds meer toegepast, in woningbouw, onderwijsgebouwen, een station en een zwembad. Bij de meeste projecten is duurzaamheid vooral gericht op de energieprestatie tijdens de gebruiksfase. De CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de productie van materialen wordt niet of nauwelijks meegenomen in duurzaamheidsberekeningen. Het is zaak om nu de volgende stap te zetten, naar het werken

Een goed gebouw geeft meerwaarde aan de omgeving

met een CO₂-gebonden budget, demontabel bouwen en slopen, met herbruikbare en/of hergebruikte materialen en het ontwerpen met biobased materialen.

Dit alles is meer dan een kwestie van nieuwe technieken en materialen implementeren; het is ook een culturele opgave. Het gaat over het vinden van een vernieuwde architectuurtaal, een esthetiek en een vormgeving die laat zien dat je met deze circulaire benadering niet alleen duurzame, maar ook mooie gebouwen kunt maken, waar mensen verrast worden of geraakt. De jury heeft dit aspect sterk laten meewegen: raakt het project, wat doet het zintuigelijk of emotioneel met je, is het mooi, gedenkwaardig of interessant?

Liefde voor de leefomgeving

Een gebouw staat niet los van zijn omgeving; een architect kan en moet daar 'iets mee doen', vindt de jury. Ook als de context lelijk

Zorgvuldig ingepast in het landschap

Beaufort in Zeist is een woongebouw met twintig luxe koopappartementen, en het sluitstuk van een grootscheepse wijkvernieuwing. De vraag was om een iconisch gebouw te maken dat de entree naar de buurt markeert. Omdat het direct aan het bos ligt, bedacht Orange Architects om een ontwerp te maken dat opvalt en tegelijk opgaat in de natuur. Het gebouw van tien verdiepingen is zo gepositioneerd dat bestaande bomen behouden konden worden, auto's verdwijnen in een ondergrondse garage. De gevels zijn bekleed met donker hout en zandkleurige geribbelde borstweringen van glasvezelbeton. De verdiepingshoge glazen puien - in een golfpatroon 'gevouwen' - geven rondom uitzicht over de Utrechtse Heuvelrug. Spectaculair zijn de enorme, uitkragende balkons - twee per appartement - die aan de onderkant zijn bekleed met dennengroene akoestische panelen.

De jury vindt Beaufort een prachtig architectonisch object, dat zorgvuldig is ingepast in het landschap; enkel de parkeergarage van corten staal valt enigszins uit de toon. Het gebouw vormt een contrast met de omringende woongebouwen. De opzet van het gebouw is simpel en doeltreffend: een liftkern met daaromheen vrij indeelbare open woningen, die bewoners naar smaak kunnen inrichten. De gevouwen glasgevels vindt de jury een vondst; die maken de gevels zacht en bieden overhoeks fraai uitzicht op het landschap.

is. Een goed gebouw is niet alleen op de plek ingepast, maar geeft meerwaarde aan de hele omgeving. Een gebouw inpassen betekent dat je rekening houdt met datgene wat er al staat. Het ontwerp moet passen binnen het bestemmingsplan, de groen- en waterstructuren, omliggende gebouwen, straten, pleinen en het landschap, en voldoen aan eisen voor geluids- en windbelasting. Maar het betekent ook dat je je verdiept in de 'zachte' waarden: bewonerswensen, de sfeer van de plek, informeel gebruik en verhalen die eraan verbonden zijn. De jury spreekt de hoop uit dat de liefde voor het gebouw op die manier overgaat naar liefde voor de leefomgeving, waarvan het gebouw onderdeel is.

Zeven nominaties

De inzendingen zijn allereerst individueel bestudeerd door de juryleden, die vervolgens bijeenkwamen om hun bevindingen te bespreken. Negen projecten werden

geselecteerd voor bezoek tijdens een tweedaagse jurytour, die van Maastricht naar Groningen voerde, en van de Veluwe tot Amsterdam.

Op basis van de bezoeken nomineerde de jury zeven projecten. In de categorie Identiteit & Icoonwaarde zijn dat het bezoekerscentrum op de Amerikaanse Begraafplaats in Margraten, het Nationaal Holocaustmuseum in Amsterdam en woongebouw Beaufort in Zeist. Stimulerende omgevingen zijn het Universitair Centrum Psychiatrie in Groningen en onderwijsgebouw EnergieHub050 en het Kantoor vol Afval in Katwijk. Het project Twee Woongebouwen in Hattem valt onder de noemer Leefbaarheid en Sociale Cohesie.

De jury had de opdracht om 1 winnaar te kiezen en kon aan 1 project een eervolle vermelding of aanmoedigingsprijs geven. De vragen die de jury zich daarbij stelde zijn: welk

Een pioniersproject met lef

STIMULERENDE OMGEVINGEN

EnergieHub050, Groningen

Architectenbureau
De Unie
Opdrachtgever
Alfa-college

Het Suikerunieterrein in Groningen wordt herontwikkeld tot een nieuw stuk stad. Tot de plannen daarvoor rond zijn, wordt het gebruikt als festivalterrein en voor experimentele bouwprojecten. Zo'n project is het onderwijsgebouw Energiehub050, gerealiseerd in opdracht van het Alfa-college. Leerlingen aan deze vmbo-opleiding krijgen hier praktijkonderwijs in een 'proeftuin' op het gebied van de energietransitie.

Uitgangspunt voor het project was een demontabel pand dat, al dan niet in delen, elders herbouwd kan worden. Daarbij werd allereerst gezocht naar tweedehands materialen - kolommen uit Friese molens, hergebruikte betonplaten en tegels - en moesten nieuwe materialen zo veel mogelijk circulair zijn.

De Unie Architecten ontwierp het gebouw rond een grote werkhal-met-tribunetrap, waar lessen gegeven worden en leerlingen aan de slag gaan met waterstofinstallaties en warmtepompen. De groenopleiding gaat het groendak aanleggen, en ook het plaatsen van zonnepanelen is onderdeel van een leertraject.

De jury vindt dit een sympathiek gebouw op een toffe plek. Het getuigt van lef om voor het vmbo, waar relatief weinig aandacht is voor schoolgebouwen, zo'n pioniersproject te realiseren. Een van de juryleden merkte op dat hij zijn kreeg 'om een lesje mee te pakken'; het gebouw is een stimulerende omgeving. De vraag rijst in hoeverre dit tijdelijke project duurzame methodes in de reguliere bouw stimuleert. Daarvoor gelden immers strengere eisen. De jury ziet potentie in het concept, als 'reizend' onderwijsproject annex bouwpakket, waarbij studenten zouden kunnen helpen met de opbouw en demontage.

Het zegt veel over hoe de ontwerpers erin zijn geslaagd om ruimtes waaraan heel veel beperkingen zitten zoveel comfort en sfeer te geven. De strategie om met beplanting, daglicht en natuurlijke materialen een gezonde omgeving te ontwerpen, zou je eigenlijk overal toegepast willen zien. Het zicht op de woonwijk en het groen vanuit de patiëntenkamers ziet de jury als een enorme kwaliteit, maar daar tegenover staat een onaantrekkelijk entreegebied aan de universiteitscampus. De jury vindt dat daar een kans is blijven liggen.

Het belang van verhalen

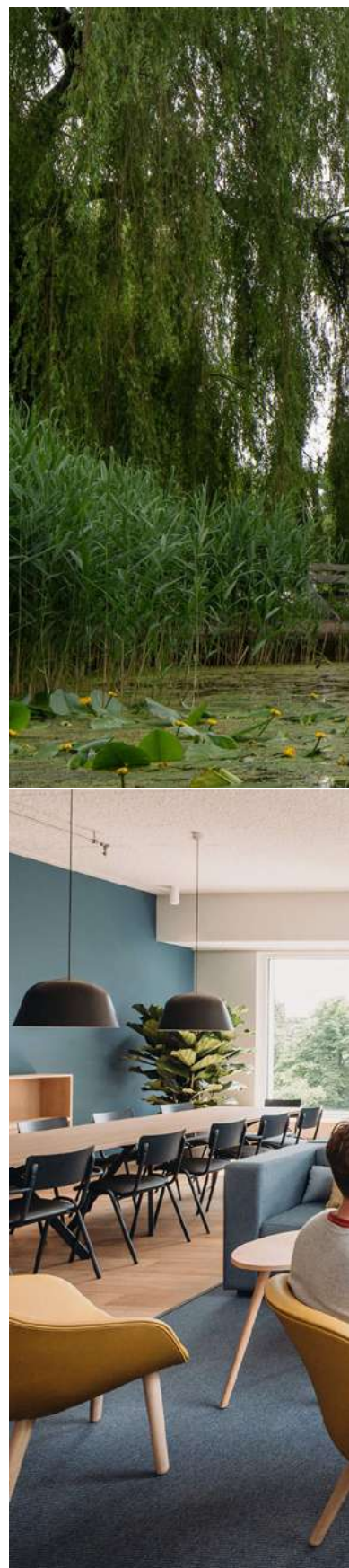
Het Holocaustmuseum en het bezoekerspaviljoen in Margraten maken ruimte voor het vertellen van verhalen over de Tweede Wereldoorlog. De huidige oorlogen tonen eens te meer het belang van kennis over deze geschiedenis, en de noodzaak om daarop te reflecteren en met elkaar in gesprek te gaan.

Het Holocaustmuseum begon als project met het

verhaal van de plek; de architectuur is ingezet om dat zo goed mogelijk te vertellen. Het bezoekerscentrum in Margraten vertrekt omgekeerd, vanuit een stedenbouwkundig-architectonische onderzoek voor een nieuw paviljoen met expositie.

Beide projecten zijn gedurfd. Het getuigt van lef om de Schouwburg, de voormalige school en het entreegebouw in een museale ervaring bijeen te brengen. Dat geldt ook voor de keus om relatief weinig aan de Schouwburg te veranderen, terwijl aan de andere kant juist een markant entreegebouw is toegevoegd.

In Margraten heeft de opdrachtgever gedurfd om iets nieuws neer te zetten naast het monument, dat past in soberheid en schaal. Een bijzonder – supermooi – betonnen gevelscherm dat speelt met de zwaarte kracht en groot lijkt, maar dichtbij klein voelt, maakt een mooie verbinding met het landschap. Het project had nog sterker kunnen zijn in de samenwerking met de tentoonstellersmakers.

Een helende omgeving met uitzicht op de natuur

STIMULERENDE OMGEVINGEN

**Universitair Centrum
Psychiatrie, Groningen**

Architectenbureau
**Atelier PRO Architecten
en Vakwerk Architecten**
Opdrachtgever
**Universitair Medisch Centrum
Groningen**

Het nieuwe Universitair Centrum Psychiatrie op de universiteitscampus in Groningen is niet ontworpen als ziekenhuis, maar als een helende omgeving. Daglicht, uitzicht op natuur en de ervaring van huiselijkheid spelen daarbij een hoofdrol. Het gebouw, dat poliklinieken, therapieruimtes en een onderzoeksafdeling omvat, is opgetrokken uit lichte baksteen, ontworpen rond een binnentuin, en ingericht met veel hout en warme kleuren. Door net buiten de gegeven gebouwcontouren te tekenen, konden de architecten alle patiëntenkamers aan de oostgevel plaatsen. Daardoor worden alle patiënten wakker met ochtendzon, en hebben zij uitzicht op de tegenovergelegen woonwijk en het 'gewone' leven.

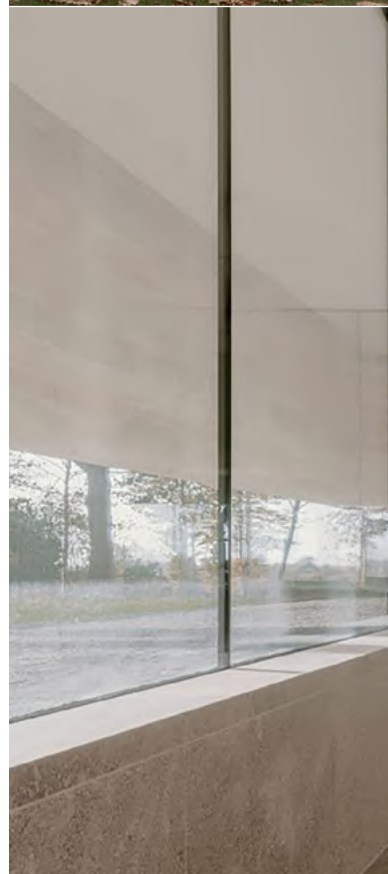
De jury is onder de indruk van de intensieve samenwerking die de opdrachtgever en de ontwerpers van Atelier PRO Architecten en Vakwerk Architecten zijn aangegaan. Daarbij is met behulp van mock-ups de inrichting van de patiëntenkamers tot op vierkante centimeter uitgedokterd. Ondanks de strenge veiligheidsvoorschriften is het gelukt om comfortabele en sfeervolle ruimtes te creëren. De belangrijkste kwaliteit zit 'm in de situering van de kamers op het oosten, en de grote ramen met uitzicht op de woonwijk en het groen. Een vondst is de brede zitvensterbank, die ook gebruikt kan worden als slaapplek, zodat een familielid kan blijven overnachten.

Ook de lichte gangen en de hal met uitnodigende trappartij overtuigen, als onderdeel van een helende omgeving. De omgeving rond het gebouw valt daarbij nogal uit de toon. De overgang van de straat naar de entree van het gebouw, aan de campuszijde, is hard en de verbinding met de stad is daar beperkt. Zo helder en licht als het centrum Psychiatrie oogt, zo chaotisch is de omringende universiteitscampus; een ratjetoe aan gebouwen rond stenige openbare ruimtes. De jury geeft een rode kaart voor het (gebrek aan) omgevingsmanagement, de opdrachtgever krijgt een groene kaart voor dit project.

Het Holocaustmuseum is een nog meer gelaagd project, dat stadsherstel, nieuwbouw, expositie, verhalen combineert en een relatie legt tussen gebouwen en de straat. Het maakt een plek waar iedereen naar toe kan, herkenbaar en zichtbaar, met een entreegebouw dat bescheiden is en elegant. Het museum neemt je vervolgens mee in hoe het vroeger was en wat er op de plek gebeurd is. Een belangrijk thema daarbij is de omgang met de zwaarte van het onderwerp, waarbij gekozen is om het verhaal in daglicht en vanuit de alledaagse ervaring te vertellen.

Architectuur die geschiedenis invoelbaar maakt

Dit alles is op voorbeeldige wijze is gedaan. De zorgvuldige inpassing, het vakmanschap, de beheersing van materiaal en licht, het goede samenspel tussen gebouw en tentoonstelling, de sublieme samenwerking tussen ruimtelijke disciplines; het zijn kwaliteiten die de jury elk bouwproject toewenst. Unaniem kiest de jury het Nationaal Holocaustmuseum als Beste Gebouw van het Jaar.

Subtiële inpassing gericht op het heuvellandschap

IDENTITEIT & ICOONWAARDE

**Netherlands American
Cemetery Visitors Centre,
Margraten**

Architectenbureau
KAAN
Opdrachtgever
**American Battle
Monuments Commission**

De Amerikaanse begraafplaats in Margraten is tijdens de Tweede Wereldoorlog aangelegd; hier zijn 8301 Amerikaanse soldaten begraven, die tijdens de bevrijding sneuvelden. Het oorspronkelijke ontwerp is gemaakt door de Amerikaanse landschapsarchitect Michael Rapuano, beeldhouwer Joseph Kiselewski en architectenbureau Coolidge, Shepley, Bulfinch en Abbott, het beheer is in handen van de American Battle Monuments Commission. Omdat er steeds minder mensen zijn die de oorlog hebben meegemaakt en de verhalen daarover kunnen vertellen, en er steeds meer bezoekers komen, is besloten om een bezoekerscentrum toe te voegen.

De nieuwbouw moest bij het bestaande monument passen, zonder het te overtreffen. KAAAN architecten plaatste het paviljoen op enige afstand van de erevelden, tussen de bomen, en iets in de grond verzonken. Het glazen gebouw, dat een auditorium en expositieruimte omvat, is voorzien van een betonnen gevelscherm. Het beton is laag voor laag gestort en vervolgens aan de dakconstructie opgehangen. Het geheel oogt alsof een gigantisch stenen blok boven het maaiveld zweeft.

Sterk aan dit project vindt de jury de keuze voor de bouwlocatie en de subtiële inpassing in de omgeving. Door het gebouw in de grond te laten zakken, wordt het oog gericht op het heuvellandschap waar ooit gevochten werd, en de bezoeker in het verhaal van de oorlog getrokken. Het is jammer dat de expositie en het gebouw geen synergie aangaan.

Het gebouw is prachtig gemaakt, waarbij aan elk detail is gedacht: van de onzichtbare ventilatieroosters tot de precieze plek van de terrastegels. Pronkstuk is het gevelscherm dat een fascinerend spel speelt met zwaarte en lichtheid. Het paviljoen oogt groots, terwijl je binnen intimiteit ervaart.

DE JURY

Ingrid van Engelshoven

juryvoorzitter, oud-minister
van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Karin Laglas

voorzitter Raad van
Commissarissen Brink
Eindhoven/Groningen/
Rotterdam

Steven Delva

founding partner DELVA
Landscape&Urbanism

Rick ten Doeschate

Architect & partner
Civic Architects

Marjorie Jans

directeur Transacties
en projecten,
Rijksvastgoedbedrijf

JURYRAPPORT

Kirsten Hannema

zelfstandig journalist

SPONSOREN

Branchevereniging
Nederlandse
Architectenbureaus

FOTOGRAFEN

Beaufort

Sebastian van Damme

EnergieHub050

Egbert de Boer

Nationaal Holocaustmuseum

Max Hart Nibbrig

Twee woongebouwen
in Hattem

Max Hart Nibbrig

Universitair Centrum
Psychiatrie

Eva Bloem

Kantoor vol Afval

Stijn Poelstra

Netherlands American
Cemetery Visitor Center

Simon Menges

EINDREDACTIE

Mariska Jonker

UITGAVE

BNA

'Het is gebeurd, dus het kan weer ge
Dat is de kern van wat wij te zeggen.

'It happened, therefore it can happen
this is the essence of what we have to

Primo Levi

beuren.
hebben'
again;
say'

